תלמוד בבלי · ראשונים · רי״ף · מפרשים · כתוב שם

כתוב שם מגילה

רבנו אברהם ב"ר דוד [הראב"ד] מפושקיירה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

כתוב שם מגילה

רבנו אברהם ב"ר דוד [הראב"ד] מפושקיירה

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/כתוב-שם-מגילה/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף א: 4
דף ג: 4
דף ד: 5
דף ו: 5
דף ח: 6
דף יד: 6

דף א:

וקשיא לן על הדין פירושא הא דאמרי' כו' עד נשואות למקרא מגילה: א"א מצאתי בירושלמי דברים מוכיחים לפי' הרב ר' יצחק ז"ל הדא דתימא לקרות אבל לעשות סעודה אין עושין אלא בי"ד ובט"ו ואין עיניהם של עניים תלויות אלא בי"ד ובט"ו כך מצאתי הגירסא ונ"ל שיש כאן חסרון וכך היא הגירסא ובזמן הזה אין קורין ואין מחלקין אלא בי"ד ובט"ו שאין עיניהם וכו' והכי פירושה בזמן הזה שהנותנים מועטין והעניים מרובין והמתנות מועטות כשאין קורין אותה בזמנה ומחלקין בו ביום אין שמחת היום עליהם ומתנותיהם מועטות ואין עיניהם של עניים תלויות למתנות יפות אלא בי"ד ובט"ו לפיכך אין קורין אותה אלא בזמנה זה הענין קרוב לפי' הרב ר' אפרים וע"ד הרב ר' יצחק ז"ל ובחיי ראשי זה הטעם טוב ויפה מטעם הצרפתי נ"ע ובני הכפרים ובני עירות ובני כרכים קורין בזמנם ובני הכפרים הולכים לכרכים בימי הפורים מוליכין להם מזון לשמחת הפורים וגם הם עצמם אין עושין סעודת פורים אלא בי"ד ועד שמסתכלים במקרא מגילה יסתכלו בשמחת פורים כי היא עיקר הפורים וסוף דבר טובה צפורן הרב ז"ל מכריסן של אחרים פוגם דבריו הוא הפגום:

דף ג.

תניא בברייתא המפרש והיוצא לדרך קורין בי"ג: א"א אני יש לי התוספתא ויש בה קורין בי"ד כמו שיש בירושלמי ועל ענין בן עיר שהלך לכרך ובן כרך שהלך לעיר נאמר ודומה דה"ק אע"פ שהוא בן כפר ואנשי מקומו מקדימין ליום הכניסה או שהוא בן כרך ואנשי עירו קורין בט"ו מכיון שיצא לים או לדרך יצא מתורת מקומו וקורא בי"ד כי הוא זמן לכל. ר' חלבו רב הונא רב בשם ר' חייא רבה הכל יוצאין בי"ד שהיא זמן קרייתה. ומנא ליה לר' אפרים די"א וי"ב בטלו. והא ההיא מתניתא דמסייע מינה לר' יוחנן דאמר בזמן הזה אין קורין אותה אלא בזמנה רב אשי דהוה בתרא מוקים לה כר' יוסי בר יהודה ואימתי דר' יוסי בר' יהודה לאו לפרושי אתא אלא לחלוק ור' יוסי בר' יהודה חולק עם ר"ע רבו של אביו ואין הלכה כמותו ומלתייהו דרב ורב אסי מסייעי להאי סברא. ואע"ג דאמר ר' יוחנן זו דברי ר"ע זו וס"ל קאמר דאיכא טובא בגמ' כי האי. אי נמי לא אתא ר"י למימר אלא לגלויי דר"ע חולק ואימתי דר' יוסי בר' יהודה לאו מפרש הוא אלא חולק הוא וממילא ידעינן דהלכה כר"ע וכן עיקר. ועל זה נהגו בנרבונה לקרותה מבעו"י של י"ג לאנוסים ולבחורים שלא להתענות משחשיכה יותר מדאי:

דף ד.

ולפיכך בני חמיסר אסורים בתענית בי"ג וכו': א"א דברים תמוהים הם מאוד שיהיו בני י"ד מותרים להתענות בי"ג ובני ט"ו יהיו אסורים שלא נאסרו בני ט"ו בי"ד עצמו אלא מפני שהוא יו"ט לבני י"ד ודי להם שיהיו כמותם. ואם נאמר כי מפני הנס של עצמן נאסר גם בשניהם נמצא שגם הם דברי קבלה. ומה שהזכירו במגילת תענית יום י"ד ואת יום ט"ו בו וכו' שלאחר שחלק אותם כלל כאחד. ולא עשה כן אלא לאסור של זה בזה אבל מעולם במגילת תענית לא הוסיפו על ימי הפורים כלום. והאומר שהוסיפו נחשוב אותו מן החיצונים והזרים כל עיקר אנו יש לנו דעת אחרת בכל אלה כי מאחר שבטלה מגילת תענית השכל נותן והסברא מסכמת שאפי' בחנוכה ובפורים אין להם פנים ואחור כלל דלא עדיפי טפלי דהני מעיקרי דהני מיהו אמרי' בטלה מגילת תענית דוקא לתענית יחיד שהיחיד מתענה בהם חוץ מחנוכה ופורים אבל לגבי תענית צבור לא בטלו דחזינן בגמ' רב נחמן גזר תענית בתליסר דאדר ואקשו עליה והא יום טוריינוס הוא ותו אקשו ליה והא יום שלפני נקנור הוא ושני יום טוריינוס בטולי בטלוה. והלא רב נחמן מן האחרונים היה ולאחר החורבן כמה היה והקשו עליו ממגילת תענית אלמא לתענית צבור לא בטלה מעתה משנה תענית שנחלקו בלפניהם ולאחריהם אפי' בזמן הזה היא שנויה ובתענית צבור כעין כל המשנה כולה בתענית צבור והדברים נכונים ונכוחים ולא כמו שזה סובר שלא דברו אלא בחנוכה ופורים שהרי אמרו בה דלא להתענאה לפניו אסור וכו' והרי חנוכה ופורים דלא למספד אינון ותו לא מידי:

דף ו.

ולא נתבררו לנו וכו' ועכוב בזה מאן דכר שמיה וכו': א"א מי שלא הבין ולא ידע יתמה על פי' הרב ז"ל והוא האמת ואתרוייהו קאי רבא דפשטא דמלתא ופרוז בן יומו וכו' ומוקף בן יומו דאמרי' על יום י"ד קאמר שאם הוא מוקף באותו יום פרח ממנו תורת פרוז ואם הוא פרוז דינו כפרוז הלכך אם הוא בן כרך שהלך לעיר והיה בדעתו לצאת משם בלילי י"ד דהיינו קודם שהאיר המזרח והכי פירשו לה בירושלמי אע"פ שנתעכב שם שלא הזדמן לו דרכו ומאונס נשאר שם הרי הוא כמוקף וקורא בט"ו כמקומו ואינו חייב קרותה עמהם ואם לא היה בדעתו לצאת משם קודם האיר המזרח ובשעת חיוב מגילה של בני העיר לא היה בדעתו לצאת משם הרי הוא פרוז וקורא עמהם אע"פ שהוא פרוז ליומו ותו לא ואם היה בן עיר שהלך לכרך ועתיד לחזור למקומו בלילי י"ד דהיינו קודם שהאיר המזרח קורא שם כמקומו אע"פ שנתעכב שם מאונס ואם לאו הרי הוא

כמוקף אע"פ שאינו אלא ליומו ואינו קורא בי"ד ואם מתעכב עמהם עד הערב קורא עמהם ובודאי צריך להתעכב ולקרות עמהם שכבר נעשה מוקף ביום י"ד דבי"ד הדבר תלוי דמפרזי נפקא לה לבן יומו והוא בן י"ד. ובירושלמי גרסי' ניחא בן כרך שהלך לעיר שזמנו מאוחר בן עיר שהלך לכרך ואין זמנו מוקדם וא"ר יודן לית כאן בן עיר שהלך לכרך. וצ"ל דלא גרסי' כמקומו בכ"ף אלא במקומו בבי"ת ולפי הגמ' שלנו הוא בכ"ף וכו':

דף ח:

והוצרך לפרש כך כו' דר"מ אדר"מ וכו': א"א ובירושלמי אמרו הא דקתני רישא אין מוכרין של רבים ליחיד אין כאן בהכ"נ מה אנן קיימין אין כר"מ אין מוכרים בהכ"נ על תנאי כלומר וכיון דעל תנאי הוא דמצי הדרי בהו אכתי של רבים הוא ואין כרבנין מוכרין אותו ממכר עולם וכו' ר' חייא בר אבא בשם ר' אבא תפתר בס"ת אבל בהכ"נ לר"מ מוכרין ליחיד ועל תנאי כדי שתעמוד בחזקת רבים וממילא לר"מ אין היחיד רשאי לעשות בה שום דבר חולין שהרי שם בהכ"נ עליו ושל רבים וכי אמרי' בגמ' היכי דיירה בה לאו דוקא דירה אלא שאף התפלה אסורה להם כדירה משום רבית. ומי' מילי שאמר זה מילי בעלמא נינהו דאי סיפא כשמכרו לעלות בדמים ומותר לחלל קדושתה מה צורך לתנאי זה וכשלוקחים בדמי התיבה בעלי התיבה ג"כ מתנין על התיבה להחזירה ולהחזיר המעות סוף דבר אין בדבריו כלום:

דף יד:

א] אלא קורא כו'. א"א ואם במקום שהוא רוצה לקרות קורא לפי מעלתו לוי אחר לוי לא יקרא משום פגם שניהם ומאי פגם איכא מימר אמר לוי וגדול הוא וקורא לפי מעלתו אחר לוי אלא ודאי כמו שאמר הגאון ז"ל: